

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA – 4101-06-01/2013
P/13/111

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30
lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/111 – Aktywizacja zawodowa i łagodzenie skutków bezrobocia osób powyżej 50 roku życia
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Artur Warzocha, główna specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 85110 z dnia 05.04.2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grażyna Klamek, Dyrektor (od 21 grudnia 2010 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych) ¹ . (dowód: akta kontroli str. 3-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie² w latach 2010 – 2012 prawidłowo realizowano zadania z zakresu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, w tym bezrobotnych powyżej 50. roku życia. Zgodnie z wymogami zawartymi w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy³ podejmowano decyzje o wyborze form aktywizacji zawodowej bezrobotnych oraz podziale środków z Funduszu Pracy. Urząd gromadził, przetwarzał oraz upowszechniał dane na temat stopy i struktury bezrobocia, jak również diagnozował zapotrzebowanie na określone zawody, specjalności i miejsca pracy.

Realizacja wybranych form aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia⁴ takich, jak: staże, szkolenia, przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy oraz prace interwencyjne i roboty publiczne przebiegała zgodnie z zasadami określonymi w ww. ustawie o promocji zatrudnienia oraz z warunkami określonymi dla realizowanych programów.

¹ Do 20 grudnia 2010 r. Dyrektorem był Andrzej Perliński .

² Zwany dalej: PUP lub Urzędem.

³ Dz. U. z 2013 r., poz. 674, ze zm., zwaną dalej: *ustawą o promocji zatrudnienia*.

⁴ Zwanych dalej również *bezrobotnymi 50+*.

Jednocześnie Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że aktywizacja osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia⁵ obejmowała: w 2010 r. - 14,1 %, w 2011 r. - 14,7 % oraz w 2012 r. - 21,7 % ogółu bezrobotnych, którym udzielono takiej pomocy, mimo iż bezrobotni 50+, stanowili: 27,9 %, 28,3 %, 28,9 % zarejestrowanych bezrobotnych, a udział wydatkowanych przez PUP środków w poszczególnych latach na aktywizację tej grupy wyniósł jedynie: 11,3 %, 13,7 % i 21,0 % ogółu wydatków na aktywizację zawodową wszystkich bezrobotnych.

Działalność PUP (poprzez stosowanie różnorodnych form wsparcia) skierowana do wszystkich bezrobotnych charakteryzowała się stosunkowo wysoką efektywnością zatrudnieniową⁶ osób objętych aktywizacją zawodową (odpowiednio w badanych latach 57,1 %; 53,6 %; 56,2 %).

Największą efektywnością zatrudnieniową (100%) charakteryzowały się: przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz refundacje kosztów wyposażenia stanowiska, natomiast najniższą efektywność odnotowano dla prac społecznie użytecznych (12,0 %, 7,9 %, 8,7 %).

Realizowane przez PUP usługi i instrumenty rynku pracy dla bezrobotnych powyżej 50. roku życia nie przyniosły bezpośrednio po ich zakończeniu długotrwałych efektów w postaci stałego zatrudnienia.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- niezaproponowaniu w ciągu 6 miesięcy od zarejestrowania, 27 osobom, spośród 60 wybranych losowo bezrobotnych powyżej 50. roku życia, żadnej z form aktywizacji, przewidzianych w art. 50 ust.1 ustawy o promocji zatrudnienia;
- nieosiągnięciu w PUP standardów minimalnego zatrudnienia na stanowiskach związanych z aktywizacją zawodową bezrobotnych, tj. specjalistów ds. rozwoju zawodowego, określonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 marca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków prowadzenia przez publiczne służby zatrudnienia usług rynku pracy⁷ oraz Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy⁸ (zwanym dalej: *rozporządzeniem w/s prowadzenia usług rynku pracy*).

⁵ W formie prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych, staży, szkoleń, udzielania jednorazowego wsparcia na podjęcie działalności gospodarczej, refundacji wyposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy i pozostałych badanych przez NIK.

⁶ Liczoną I jako stosunek liczby osób, które po zakończeniu udziału w danym roku w określonej formie aktywizacji zawodowej uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie lub w okresie do 3 miesięcy od zakończenia udziału w programach nie zarejestrowały się w PUP jako osoby bezrobotne, do liczby osób, które zakończyły udział w danej formie aktywizacji.

⁷ Dz. U. z 2007 r., Nr 47, poz. 315.

⁸ Dz. U. z 2010 r., Nr 177, poz. 1193 ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja zadań w zakresie aktywizacji zawodowej i łagodzenia skutków bezrobocia osób powyżej 50. roku życia.

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2010 – 2012 liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wynosiła odpowiednio: 20 734 osoby, 22 022 osoby i 24 545 osoby, w tym osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia zarejestrowano:

- w 2010 r. – 5 790 osób (27,9 % ogółu zarejestrowanych), w tym 3 418 osób długotrwale bezrobotnych (59 % zarejestrowanych 50+);
- 2011 r. – 6 227 osób (28,3 % ogółu zarejestrowanych), w tym 3 903 osoby długotrwale bezrobotne (62,7 % zarejestrowanych 50+);
- 2012 r. – 7 103 osoby (28,9 % ogółu zarejestrowanych), w tym 4 355 osób długotrwale bezrobotnych (61,3 % zarejestrowanych 50+).

Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych, w tym bezrobotnych 50+ i długotrwale bezrobotnych powyżej 50. roku życia, w kontrolowanym okresie systematycznie zwiększała się.

(dowód: akta kontroli str. 7-28)

Z tego odsetek osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy (art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia) kształtował się na poziomie 89,7 % ogółu bezrobotnych w 2010 r., 89,2 % w 2011 r. i 89,4 % w 2012 r., a liczba takich bezrobotnych w okresie objętym kontrolą wzrosła odpowiednio z 18 593 poprzez 19 642 do 21 949 osób.

(dowód: akta kontroli str. 7-28)

Odnosząc się do proporcji występujących wśród zarejestrowanych bezrobotnych oraz do kwestii, czy katalog ww. osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy nie jest za szeroki, Dyrektor PUP wyjaśniła, że liczebność grupy osób, które wymagają wyjątkowej pomocy w aktywizacji i uzyskaniu zatrudnienia jest na tyle duża, że nie jest możliwe objęcie szerokim wsparciem ze strony PUP wszystkich, bądź przynajmniej większości skategoryzowanych osób. W związku z tym PUP, przy przygotowywaniu programów oraz doborze osób do programów i do realizacji innych zadań, dokonuje dodatkowo analizy rynku pracy z uwzględnieniem specyfiki i możliwości rynku oraz diagnozuje indywidualne potrzeby swoich klientów. Zdaniem Dyrektora PUP zasadnym byłoby zweryfikowanie grup osób bezrobotnych wymagających szczególnego wsparcia, jak również wzbogacenie katalogu usług i instrumentów rynku pracy oraz wprowadzenie rozwiązań eliminujących tzw. „fikcyjnych bezrobotnych” czyli takich, którzy rejestrują się w PUP tylko w celu uzyskania dostępu do świadczeń zdrowotnych lub korzystania z systemu opieki społecznej. Wówczas efekty pracy PUP byłyby bardziej wymierne.

(dowód: akta kontroli str. 864-887)

1.2. PUP przeznaczył na realizację aktywnych programów przeciwdziałania bezrobociu w latach 2010 – 2012 łącznie 103 111 tys. zł, w tym: 14 797 tys. zł na aktywizację bezrobotnych 50+. I tak:

- w 2010 r. - 54 648 tys. zł, w tym: 6 178 tys. zł na aktywizację bezrobotnych 50+;

- 2011 r.– 21 498 tys. zł, w tym: 2 951 tys. zł na aktywizację bezrobotnych 50+;
- 2012 r.- 26 965 tys. zł, w tym: 5 668 tys. zł na aktywizację bezrobotnych 50+.

Wydatki finansowano w 98 % ze środków:

- Funduszu Pracy⁹ w wys. 71 089 tys. zł (37 167 tys. zł w 2010 r., 14 720 tys. zł w 2011 r. i 19 202 tys. zł w 2012 r.), w tym: 11 383 tys. zł wydano na aktywizację bezrobotnych 50+ (odpowiednio: 4 796 tys. zł, 2 160 tys. zł i 4 427 tys. zł);
- Unii Europejskiej, w tym z Europejskiego Funduszu Społecznego w wys. 29 820 tys. zł (16 943 tys. zł w 2010 r., 6 172 tys. zł w 2011 r. i 6 705 tys. zł w 2012 r.), w tym: 2 479 na aktywizację bezrobotnych 50+(odpowiednio: 1 241 tys. zł, 535 tys. zł i 703 tys. zł);

a ponadto z:

- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych¹⁰ w wys.2 067 tys. zł (511 tys. zł w 2010 r., 498 tys. zł w 2011 r. i 1 058 tys. zł w 2012 r.), w tym: 852 tys. zł wykorzystano na aktywizację bezrobotnych 50+(odpowiednio 126 tys. zł, 188 tys. zł, 538 tys. zł);
- oraz z innych źródeł 135 tys. zł (27 tys. zł w 2010 r. i 108 tys. zł w 2011 r.), w tym: 83 tys. na aktywizację bezrobotnych 50+(15 tys. zł , 68 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 29)

Wydatki PUP na wsparcie rynku pracy w 2010 r. były ponad dwukrotnie wyższe niż w latach 2011 – 2012, co wynikało głównie ze spadku środków z Funduszu Pracy. W 2011 i 2012 r. środki tego funduszu stanowiły jedynie 39,6 % i 51,7 % środków z 2010 r.

Poziom wydatków PUP z Funduszu Pracy na aktywizację bezrobotnych 50+ w 2012 r. (pomimo znacznego spadku finansowania w 2011 r.) był zbliżony do poziomu z 2010 r.

W ocenie Dyrektor PUP zaangażowane kwoty przeznaczone na aktywizację bezrobotnych złagodziły skutki bezrobocia, ponieważ różnymi formami wsparcia objęto łącznie 14 441 osób. Dyrektor PUP nie określiła realnych potrzeb Urzędu w zakresie wysokości środków potrzebnych na skuteczną aktywizację osób bezrobotnych. Zwróciła uwagę na obiektywne czynniki niekorzystnie wpływające na poziom bezrobocia w mieście Częstochowa i w powiecie częstochowskim takie, jak: trudna sytuacja rynkowa (dominujące na rynku mikro i małe przedsiębiorstwa z niewystarczającą ilością ofert pracy) oraz bariery wynikające z wymogów udzielania pomocy publicznej dla przedsiębiorców, tworzących nowe miejsca pracy w ramach programów aktywizujących.

(dowód: akta kontroli str. 864-887)

1.3. Prezydent Częstochowy podejmował decyzje o wyborze form aktywizacji zawodowej i tym samym podziale środków, po zasięgnięciu opinii Powiatowej Rady Zatrudnienia w Częstochowie.

⁹ Zwany dalej również FP.

¹⁰ Zwany dalej: PFRON.

(dowód: akta kontroli str. 30)

a) PUP w Częstochowie analizował sytuację na lokalnym rynku pracy. Na podstawie materiałów pozyskanych ze źródeł zewnętrznych¹¹ oraz własnych, opracowywał dane dotyczące struktury bezrobocia w mieście i powiecie. PUP posiadał i przetwarzał dane dotyczące ogólnej liczby ludności w regionie, liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym, a także liczby osób aktywnych zawodowo oraz osób pozostających bez pracy. Na podstawie prowadzonych analiz określano również stopę bezrobocia, która w badanym okresie wzrastała : w Częstochowie z 11,5 % w 2010 r., 12,2 % w 2011 r. do 13,5 % w 2012 r., a w powiecie częstochowskim odpowiednio z 17,3 %, poprzez 18,6 % do 20,4 %.

(dowód: akta kontroli str. 31-202)

Urząd dysponował również danymi dotyczącymi struktury zawodowej osób pracujących. Powyższe dane wprowadzane były do analiz i dokumentów przygotowywanych i publikowanych przez PUP oraz do dokumentów strategicznych miasta Częstochowy¹².

(dowód: akta kontroli str. 31-202)

b) Potrzeby osób bezrobotnych w zakresie usług i instrumentów rynku pracy rozpoznawano w trakcie bieżącej działalności. Odrębnie prowadzono analizę potrzeb poszczególnych grup bezrobotnych, w tym w wieku 50+. Ponadto PUP badał efektywność aktywizacji zawodowej bezrobotnych, liczonej jako stosunek liczby osób, które po zakończeniu udziału w danym roku w określonej formie aktywizacji zawodowej uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie lub w okresie do 3 miesięcy od zakończenia udziału w programach nie zarejestrowały się w PUP jako osoby bezrobotne, do liczby osób, które zakończyły udział w danej formie aktywizacji.

(dowód: akta kontroli str. 34-202)

c) Urząd diagnozował zapotrzebowanie na zawody, specjalności i kwalifikacje na rynku pracy oraz prowadził rozpoznanie zapotrzebowania na dane rodzaje szkoleń, przedkładając do wypełnienia osobom zarejestrowanym w PUP ankietę badającą zapotrzebowanie w tym zakresie. Ponadto, jak wyjaśniła Dyrektor PUP diagnozowanie powyższego zapotrzebowania odbywało się również na podstawie informacji uzyskanych od partnerów rynku pracy i instytucji rynku pracy podczas spotkań, konferencji, targów pracy, sympozjów, posiedzeń powiatowych rad zatrudnienia, na których są omawiane kierunki kształcenia proponowane przez dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych.

(dowód: akta kontroli str. 34-202)

Analiza dotycząca lokalnego rynku pracy oraz efektów zastosowania poszczególnych instrumentów rynku pracy publikowana była w wydawnictwach PUP w Częstochowie w formie broszur oraz na stronie internetowej Urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 202)

¹¹ takie jak: materiały WUS w Katowicach, dane z bazy danych systemu informatycznego „Syriusz”, opracowania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Urzędu Miasta Częstochowy, Starostwa Powiatowego w Częstochowie i innych jednostek badawczych itp.

¹² np.: „Analiza lokalnego rynku pracy wraz z identyfikacją jego głównych problemów – projekt pn. <<Kierunek praca>>”, „Strategia rozwiązywania problemów społecznych Częstochowy na lata 2007 – 2013”, „Sprawozdanie z działalności PUP w Częstochowie za 2010, 2011, 2012”.

d) Urząd analizował trwałość prowadzonej aktywizacji zawodowej m.in. poprzez przeprowadzanie ankiet wśród osób biorących udział w przedmiotowych formach aktywizacji. Pozyskane w ten sposób dane wykorzystywane były do dalszego programowania kolejnych form aktywizujących, były przetwarzane oraz wykorzystywane w opracowaniach, przygotowywanych przez Urząd na temat bezrobocia w mieście i powiecie.

(dowód: akta kontroli str. 164-202)

e) W latach 2010 – 2012 PUP realizował zadania w ramach rządowego programu *Solidarność pokoleń. Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób 50+*, w tym:

- W ramach Celu 1 *Poprawa warunków pracy, promocja zatrudnienia pracowników po 50 roku życia i zarządzania wiekiem* podejmował działania na rzecz upowszechniania wiedzy na temat przepisów prawa zakazujących dyskryminacji w zatrudnieniu ze względu na wiek i niepełnosprawność (usługi poradnictwa zawodowego w formie rozmów w celu ograniczenia zjawiska dyskryminacji, szkolenia w ramach Klubu Pracy działającego przy PUP w Częstochowie z zakresu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy oraz zajęcia aktywizujące dla bezrobotnych).

- W ramach Celu 2 *Poprawa kompetencji i kwalifikacji pracowników po 50. roku życia* podejmował działania w celu podnoszenia kompetencji pracowników PUP w Częstochowie, poprzez udział pracowników Urzędu w szkoleniach. W 2010 r. w 99 szkoleniach wzięło udział 141 pracowników, w 2011 r. w 55 szkoleniach 119 pracowników, a w 2012 r. w 62 szkoleniach 106 pracowników.

- W ramach realizacji Celu 4 *Aktywizacja osób bezrobotnych lub zagrożonych utratą pracy po 50. roku życia* realizowanom.in.:

działania aktywizujące, w tym: prace interwencyjne, roboty publiczne, przyznanie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, organizowanie staży, szkoleń, prac społecznie użytecznych, refundacja kosztów utworzenia stanowisk pracy; szkolenia organizowane przez Klub Pracy; przygotowywanie projektów i programów aktywizujących bezrobotnych powyżej 50. roku życia¹³. Przeciwdziałanie wykluczeniu osób i wzmacnianie sektora ekonomii społecznej realizowano poprzez udział doradców zawodowych w spotkaniach z osobami poszukującymi pracy w ramach konferencji, targów pracy, dni otwartych dla osób bezrobotnych. Ponadto w ramach realizacji zadań wynikających z Celu 4 PUP zawarł porozumienia o współpracy w powyższym zakresie z Centrum Informacji Społecznej, Centrum Edukacji Zawodowej CARGO sp. z o.o. oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Częstochowie.

- W ramach realizacji Celu 5 *Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych* podejmowano działania aktywizujące na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym

¹³ Programy finansowane ze środków EFS: „Bądź aktywny zawodowo”, „Aktywny powiat”, „Biznesmen – Bizneswomen”, Programy specjalne finansowane z rezerwy MPiPS: „Bądź swoim szefem”, „Kierunek biznes”, „Kierunek Praca”, Programy aktywizacji zawodowej finansowane z rezerwy MPiPS: „Pomocny urząd”, „Powodzianom na pomoc”, „Nie dajmy się powodzi – działajmy”, „Biznes, biznes, biznes”, „Biznes, biznes, biznes bis”, „Powodzianom na pomoc – ciąg dalszy”, „Lepszy start”, „Lepszy star dla 50-latków”, „Lepszy start II”, „Lepszy start III”, „Lepszy start IV”.

m.in.: przeprowadzanie okresowych analiz dot. osób niepełnosprawnych, zarejestrowanych w PUP oraz podejmowanie działań aktywizujących te osoby. Upowszechniano informacje nt. możliwości aktywizacji osób niepełnosprawnych na stronie internetowej oraz usprawniono obsługę osób niepełnosprawnych poprzez zlokalizowanie miejsca ich obsługi na parterze budynku PUP. Stworzono możliwości obsługi osób niesłyszących i niedosłyszących oraz dostosowano strony internetowe do potrzeb osób niedowidzących.

- W ramach realizacji Celu 6 *Zwiększenie możliwości zatrudnienia kobiet przez rozwój usług pozwalających na godzenie pracy i życia rodzinnego* podjęto działania aktywizujące na rzecz bezrobotnych kobiet poprzez zastosowanie instrumentów rynku pracy, poradnictwo zawodowe i szkolenia.

(dowód: akta kontroli str. 203-260)

1.4. W latach 2010 – 2012 PUP podejmował działania dotyczące wielu form wsparcia aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, w tym osób powyżej 50. roku życia (m.in. prace interwencyjne, roboty publiczne, staże i szkolenia), wymienione w art. 50 – 61a ustawy o promocji zatrudnienia ¹⁴.

W 2010 r. różnymi formami wsparcia aktywizacji zawodowej, w grupie osób 50+, objęto 1 013 osób na 5 790 osób zarejestrowanych w PUP, w 2011 r. 535 osób na 6 227 osób zarejestrowanych, a w 2012 r. 783 osoby na 7 103 osoby zarejestrowane w PUP.

(dowód: akta kontroli str. 261)

Łączna kwota wydatków na ww. formy wsparcia w latach 2010 – 2012 wyniosła 103 111 tys. zł, w tym: w 2010 r. – 54 648 tys. zł, w 2011 r. – 21 498 tys. zł, a w 2012 r. – 26 965 tys. zł.

Na aktywizację osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia wydatkowano w kontrolowanym okresie łączną kwotę 14 797 tys. zł, w tym: 6 178 tys. zł w 2010 r., 2 951 tys. zł w 2011 r., 5 668 tys. zł w 2012 r.

Efektywność zatrudnieniowa osób bezrobotnych w PUP, objętych wybranymi usługami w zakresie aktywizacji zawodowej wyniosła w 2010 r. 57,1 %, w 2011 r. 53,6 %, a w 2012 r. 56,2 %.

(dowód: akta kontroli str. 261)

W tych latach PUP realizował 19 programów ukierunkowanych na aktywizację osób bezrobotnych, z tego w 10 stosowano preferencje dla osób 50+.

(dowód: akta kontroli str. 269-279)

PUP proponował osobom bezrobotnym zatrudnienie lub inne formy wsparcia zawodowego, w tym: staże, szkolenia, prace interwencyjne lub roboty publiczne. Analiza 60 wybranych losowo osób powyżej 50. roku życia, długotrwale bezrobotnych w latach 2010 – 2012 (po 20 osób z każdego roku) wykazała, że w 33 przypadkach PUP zaproponował zatrudnienie lub inne formy wsparcia zawodowego przed upływem 6 miesięcy od dnia rejestracji. W przypadku pozostałych 27 osób termin ten był przekroczony.

(dowód: akta kontroli str. 262-268;888-935)

¹⁴ Oprócz form aktywizacji zawodowej wymienionych w art. 50 – 61a ustawy o promocji zatrudnienia uwzględniono również takie formy jak: prace społecznie użyteczne, udzielenie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, refundacja wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy i in.

1.5. PUP realizował zadania w zakresie polityki rynku pracy, w tym pośrednictwa pracy, zgodnie z art. 9 ust. 1 w związku z art. 36 ustawy o promocji zatrudnienia, m.in. poprzez pozyskiwanie od pracodawców i udostępnianie bezrobotnym ofert pracy, w tym w:

- 2010 r. pozyskał 3 588 ofert (6 330 miejsca pracy) zgłoszonych przez pracodawców¹⁵ oraz 72 oferty (91 miejsca pracy) pozyskane przez PUP. Na 6 421 zgłoszonych miejsc pracy zrealizowano 4 938 ofert.;
- 2011 r. – 2 361 ofert (3 674 miejsca pracy) zgłoszonych przez pracodawców oraz 143 oferty (624 miejsca pracy) pozyskane przez PUP. Na 4 298 zgłoszonych miejsc pracy zrealizowano 2 044 ofert;
- 2012 r. – 2 795 ofert (4 148 miejsca pracy) zgłoszonych przez pracodawców oraz 112 ofert (252 miejsca pracy) pozyskanych przez PUP. Na 4 400 zgłoszonych miejsc pracy zrealizowano 2 909 ofert.

(dowód: akta kontroli str. 280-292)

Odnosząc się do występującej dysproporcji pomiędzy ofertami pracy zgłoszonymi przez pracodawców, a ofertami pozyskanymi przez PUP, Dyrektor Urzędu wyjaśniła, że pośrednictwo pracy w tut. Urzędzie ma charakter dwutorowy, co oznacza funkcjonowanie dwóch grup pośredników pracy, tj. grupy pośredników terenowych oraz pośredników pracujących wyłącznie w siedzibie Urzędu, zajmujących się realizacją ofert pracy i obsługą osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Dyrektor PUP zwróciła uwagę na udział ofert pracy pozyskanych w wyniku wizyt, w stosunku do ogółu zgłoszonych, co wynikało ze wzrostu wizyt pośredników u pracodawców: w 2010 r. – 180 wizyt, w 2011 r. – 568 wizyt, a w 2012 r. 524 wizyty. Wizyty te w latach 2010 – 2012 dotyczyły nie tylko pozyskiwania na miejscu ofert pracy, ale mają także na celu przekazanie pracodawcom informacji o usługach i instrumentach rynku pracy, znajdujących się w dyspozycji PUP.

(dowód: akta kontroli str. 888-935)

Ponadto, Dyrektor wyjaśniła, że liczba ofert pracy będących w dyspozycji Urzędu, a w szczególności ilość ofert pracy pozyskanych przez PUP uzależniona jest od sytuacji gospodarczej. *Analizując lata 2010 – 2012 można zaobserwować, że sytuacja na rynku pracy pogarsza się. Coraz trudniej pozyskać wolne miejsca pracy. [...] Uwarunkowania lokalnego rynku pracy powodują, że działania Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie w kwestii zadań związanych z pośrednictwem pracy, a zwłaszcza pozyskiwaniem nowych ofert pracy są trudne do realizacji. [...] Efekty wykonywanych wizyt w terenie oraz innych działań podejmowanych przez urząd często widoczne są dopiero po jakimś czasie, gdy pracodawca „z wizytówką pośrednika pracy w rękę” składa wizytę w urzędzie lub kontaktuje się telefonicznie, mając wiedzę jak należy dokonać zgłoszenia oferty pracy lub do kogo się zwrócić, aby uzyskać potrzebne informacje. [...] W 2012 r. tutejszy Urząd podjął działania umożliwiające pracodawcom zgłaszanie ofert pracy za pomocą e-formularza zamieszczonego na stronie internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie, który pozwala w szybki sposób złożyć ofertę pracy bez konieczności osobistego kontaktu z pośrednikiem pracy. [...] Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie w ramach skutecznej realizacji ofert pracy wprowadził elektroniczny system*

¹⁵ W tym: oferty subsydiowane, tj. prace interwencyjne, roboty publiczne, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia miejsc pracy.

prezentacji ofert pracy (system monitorów dotykowych), które umożliwiają osobom bezrobotnym przeglądanie aktualnych ofert pracy na bieżąco w siedzibie tut. Urzędu, a pracodawcom dają gwarancję dostępności zgłoszonych przez nich ofert pracy dla wszystkich zainteresowanych. [...] W roku 2010 pracodawcy mogli zgłaszać oferty pracy drogą telefoniczną. Mając taką możliwość pracodawcy niechętnie umawiali się na spotkania bezpośrednie z pośrednikami terenowymi. Oferty zgłoszone telefonicznie przez pracodawców skutkowały oznaczeniem w systemie informatycznym, jako „zgłoszone przez pracodawcę”. [...] Podkreślenia wymaga też fakt, że nawiązane kontakty z pracodawcami podczas wizyt pośredników pracy często owocowały złożeniem przez pracodawców wniosków na refundowane formy zatrudnienia, a następnie możliwość realizacji subsydiowanych miejsc pracy. Ta kategoria oferty, jest wprowadzana do systemu, jako „oferty zgłoszone przez pracodawcę”, mimo, że często oferta ta jest wynikiem marketingowego działania pośrednika pracy. Pośrednicy pracy [...] proponowali pracodawcom realizację zgłaszanych ofert pracy w ramach giełd pracy, czyli spotkań, dzięki którym umożliwiamy pracodawcom spotkanie z wieloma kandydatami do pracy dobranymi przez pośrednika pracy spośród osób zarejestrowanych w jednym miejscu i czasie. [...] Analizując okres 2010-2011-2012 r. tut. Urząd zorganizował łącznie 162 giełdy pracy oferując 529 wolnych miejsc pracy. [...] Urząd organizował Targi Pracy, dzięki którym pozyskiwał pracodawców i nawiązywał współpracę z różnymi instytucjami rynku pracy. Organizacja takich przedsięwzięć [...] przynosi wymierne korzyści w postaci nawiązania współpracy z pracodawcami, którzy w przyszłości będą korzystać z usług oferowanych przez tut. Urząd. W okresie 2010 – 2011 – 2012 r. tut. Urząd był organizatorem i współorganizatorem 5 Targów Pracy oraz uczestniczył w 7 spotkaniach jako wystawca.

(dowód: akta kontroli str. 888-935)

Analiza 15 losowo wybranych niezrealizowanych ofert pracy (będących w dyspozycji PUP na dzień 30 czerwca w latach 2010 – 2012) wykazała, że: w 12 przypadkach oferta pracy została zgłoszona przez pracodawcę (oferta niesubsydiowana), w 2 przypadkach oferta pozyskana była przez PUP, a w 1 przypadku zgłoszona oferta była sfinansowana ze środków Funduszu Pracy.

We wszystkich przypadkach oferty pracy zostały upowszechnione, w tym 8 ofert z podaniem danych pracodawcy, a 7 ofert bez podania przedmiotowych danych. PUP podjął działania w celu realizacji tych ofert. Oferty zostały rozpisane w systemie, przekazane do Centralnej Bazy Ofert Pracy, lub umieszczone na tablicy ogłoszeń i na stronie internetowej PUP, skierowane do naboru przez pośredników. Wykorzystanie oferty było elementem oceny pracownika zajmującego się pośrednictwem pracy.

W przypadku 11 ofert osoby zainteresowane zostały skierowane do pracodawców, natomiast w przypadku 4 ofert Urząd nie skierował nikogo do pracodawcy z powodu braku w swojej ewidencji osób spełniających oczekiwania pracodawcy. Spośród wszystkich 15 ofert jedynie 3 bezrobotnych znalazło zatrudnienie u pracodawców, do których zostało skierowanych. W przypadku 12 pozostałych ofert, pracodawcy nie zatrudnili osób skierowanych przez PUP.

PUP posiadał informację o zrealizowaniu przez pracodawcę oferty we własnym zakresie w 4 przypadkach, w 1 przypadku wiedział, że pracodawca nie zatrudnił we własnym zakresie nikogo, a w pozostałych 10 przypadkach nie posiadał żadnej wiedzy w przedmiotowym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 290-292)

1.6. PUP zatrudniał pracowników zajmujących się aktywizacją zawodową bezrobotnych, w tym:

- W 2010 r. – 173 pracowników (tj. 1 na 120 osób bezrobotnych), w tym m.in.: 26 pośredników pracy (tj. 1 na 797 bezrobotnych), 12 doradców zawodowych (tj. 1 na 1 728 bezrobotnych), 4 specjalistów ds. rozwoju (tj. 1 na 5 184 bezrobotnych);
- W 2011 r. – 166 pracowników (tj. 1 na 133 bezrobotnych), w tym: 25 pośredników pracy (tj. 1 na 881 bezrobotnych), 12 doradców zawodowych (tj. 1 na 1 835 bezrobotnych), 4 specjalistów ds. rozwoju (tj. 1 na 5 506 bezrobotnych);
- W 2012 r. – 157 pracowników (tj. 1 na 156 osób bezrobotnych), w tym: 25 pośredników pracy (tj. 1 na 982 bezrobotnych), 12 doradców zawodowych (tj. 1 na 2 045 bezrobotnych), 5 specjalistów ds. rozwoju (tj. 1 na 4 909 bezrobotnych).

(dowód: akta kontroli str. 293-299)

Zgodnie z wymogami rozporządzeń Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 marca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków prowadzenia przez publiczne służby zatrudnienia usług rynku pracy¹⁶ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy¹⁷ w PUP ustalano minimalną liczbę pracowników realizujących pośrednictwo pracy i minimalne liczby doradców zawodowych oraz specjalistów do spraw rozwoju zawodowego. W kontrolowanym okresie liczba zatrudnionych pośredników pracy oraz doradców zawodowych wypełniała ustalone minima, natomiast liczba specjalistów do spraw rozwoju zawodowego była niższa.

I tak, w poszczególnych trzech latach 2010 - 2012, minimalna liczba pośredników pracy wynosiła odpowiednio: 23, 23, 24 osoby, a zatrudnionych było 26, 25, 25 osób; minimalna liczba doradców zawodowych wynosiła 11,5, 12, 12 osób, a zatrudnionych było 12 osób; minimalna liczba specjalistów ds. rozwoju zawodowego wynosiła 6,8,8, a zatrudniono 4,4,5 osób.

(dowód: akta kontroli str. 293-299)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Analiza działań PUP wobec 60 wybranych osób powyżej 50. roku życia, długotrwale bezrobotnych w latach 2010 – 2012 wykazała, że 27 osobom PUP nie przedłożył w okresie 6 miesięcy od dnia rejestracji, czego wymaga art. 50 ust.1 ustawy o promocji zatrudnienia: propozycji zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, szkolenia, stażu, odbycia przygotowania zawodowego dorosłych lub zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych. Dyrektor PUP wyjaśniła, że: *Urząd nie posiadał w tym czasie wystarczającej liczby ofert, które odpowiadałyby kwalifikacjom poszczególnych bezrobotnych. Brak stosownych ofert i tym samym niemożność przedstawienia ich we wskazanym terminie bezrobotnym przewidział ustawodawca, który redagując przepis art. 50 posłużył się sformułowaniem „powiatowy urząd pracy (...) powinien”. Taki zapis*

¹⁶ Dz. U. z 2007 r., Nr 47, poz. 315.

¹⁷ Dz. U. z 2010 r., Nr 177, poz. 1193

oznacza, że dla prawidłowego wykonania określonego nim zadania – przy braku ofert - należy czynić wszelkie możliwe starania by pozyskać i przedstawić bezrobotnemu odpowiednią propozycję w wymaganym terminie. Co też – pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie czynili.

W ocenie NIK, za wykonanie zadania określonego w art. 50 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia nie można uznać starań w celu pozyskania i przedstawienia bezrobotnemu stosownych propozycji, ponieważ przepis ten stanowi o konieczności ich przedstawienia.

(dowód: akta kontroli str. 262-268;888-935)

2. Dane dotyczące zatrudnienia na stanowiskach związanych z aktywizacją zawodową bezrobotnych wskazują, że w latach 2010 – 2012 PUP zatrudniał mniej specjalistów ds. rozwoju zawodowego, od minimalnej liczby określonej zgodnie z § 42 ust. 1 ww. rozporządzeń Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 marca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków prowadzenia przez publiczne służby zatrudnienia usług rynku pracy oraz § 86 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy rozporządzenia w/s prowadzenia usług rynku pracy odpowiednio, o: 2, 4 i 3 osoby.

(dowód: akta kontroli str. 293-299)

Odnosząc się do kwestii niespełniania określonych w przepisach standardów, Dyrektor PUP wyjaśniła, że: *w 2011 r. Urząd [...] dysponował dużo mniejszą ilością środków na realizację programów rynku pracy [...]. Ograniczenie środków Funduszu Pracy i EFS zbiegło się w czasie z koniecznością dokonywania działań oszczędnościowych, podyktowanych trudną sytuacją finansową Miasta Częstochowy. W tym celu dyrektorzy jednostek organizacyjnych Gminy zostali zobowiązani do podjęcia stosownych kroków, co w praktyce głównie oznaczało zmniejszenie zatrudnienia. [...] Z uwagi na zmniejszenie zatrudnienia o 22 osoby oraz zakresu i ilości wykonywanych zadań [...] Urząd nie miał możliwości uzupełnienia stanu zatrudnienia w grupie specjalistów do spraw rozwoju zawodowego. PUP informował Prezydenta Miasta Częstochowy o konieczności uzupełnienia stanu zatrudnienia pracowników. Jak jednak wyjaśnił Prezydent Miasta Częstochowy: W latach 2010-2012 Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie przedstawiał Prezydentowi Miasta Częstochowy informacje o trudnej sytuacji kadrowej i finansowej jednostki. Nie zawierały one jednak danych dotyczących poszczególnych grup zatrudnionych pracowników w zakresie wypełnienia minimum kadrowego”. Prezydent wyjaśnił ponadto, że: „Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie informował Prezydenta Miasta Częstochowy o podejmowanych przez siebie działaniach, m. in.: przeprowadzono zmiany organizacyjne, włączając Dział Szkoleń w nowo tworzone Centrum Aktywizacji Zawodowej, zatrudniające 4 specjalistów ds. rozwoju zawodowego, systematycznie pozyskiwano środki finansowe celem realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych oraz polepszenie dostępu do pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego., realizując Projekt pn. „Aktywność – Jakość – Praca – [...] Starania w zakresie zwiększenia zatrudnienia pracowników uniemożliwiła jednak trudna sytuacja finansowa Miasta Częstochowy i ograniczenia środków budżetowych. Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie realizował zadania stosownie do potrzeb, wykorzystując odpowiednią organizację pracy, profesjonalizm*

i zaangażowanie pracowników. [...] W roku 2012, w sytuacji znacznego obniżenia środków otrzymanych z Funduszu Pracy, na wniosek Prezydenta Miasta Częstochowy zwiększony został budżet Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie o kwotę 1.365.000 zł. Pozwoliło to na utrzymanie stanu zatrudnienia na poziomie umożliwiającym prawidłowe funkcjonowanie jednostki oraz właściwą realizację zadań, jednak nie wpłynęło na zwiększenie liczby osób zatrudnionych.

(dowód: akta kontroli str. 888-935;936-971)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Z analizy danych przedłożonych przez PUP, dotyczących udzielanych form wsparcia¹⁸ w latach 2010-2012 wynika, że część osób nie została objęta żadną formą takiej pomocy. I tak na przykład w 2012 r. na 7103 osoby bezrobotne 50+ zarejestrowane w PUP, wymienionymi formami objęto 783 osoby. Odnosząc się do powyższego problemu Dyrektor PUP wyjaśniła, że: *Analizując lata 2010 – 2012 w ewidencji osób bezrobotnych Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie można zaobserwować wzrost liczby osób zarejestrowanych po 50 roku życia.[...] Duża liczba osób po 50 roku życia pozostających w rejestrach PUP, wobec których nie zastosowano żadnej formy aktywizacji zawodowej spowodowana jest przede wszystkim niedoborem odpowiednich ofert pracy dla grupy ww. osób. Trudna sytuacja na rynku pracy pogłębia problemy związane ze znalezieniem zatrudnienia przez osoby mieszczące się w przedziale wieku 50+. W 2011 r. znacząco ograniczono środki Funduszu Pracy przeznaczone na aktywną politykę rynku pracy. Skutkowało to nie tylko wyraźnie mniejszą niż w poprzednich latach liczbą osób bezrobotnych korzystających z instrumentów rynku pracy, ale także stale malejącą liczbą miejsc pracy tworzonych przez samych pracodawców.[...] Pomimo realizacji wielu programów specjalnych i promocji zatrudnienia osób powyżej 50-tego roku życia problem wysokiej stopy bezrobocia w tej grupie wiekowej pozostaje nadal aktualny. [...] Istotnym problemem w grupie osób 50+ wpływającym na brak zastosowania jakiegokolwiek formy aktywizacji zawodowej jest stosunkowo niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych ww. osób, co na wstępie dyskwalifikuje omawianą grupę bezrobotnych podczas aplikowania na stanowiska, na których pracodawcy wymagają różnych umiejętności [...].*

(dowód: akta kontroli str. 261; 888-935)

Jednocześnie NIK zwraca uwagę, że procentowy udział środków finansowych przeznaczonych przez PUP w kontrolowanym okresie na różne formy wsparcia bezrobotnych w grupie 50+, jest niższy niż udział tej grupy osób bezrobotnych w stosunku do wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych. I tak w poszczególnych latach 2010-2012 udział wydatkowanych na wsparcie środków stanowił 11,3 %, 13,7 %, 21,0 %, a udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia wynosił 27,9 %, 28,3 %, 28,9 %.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność PUP w zbadanym zakresie.

Ocena cząstkowa

¹⁸ Prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże, szkolenia, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, refundacja wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy, pozostałe.

2. Realizacja wybranych form aktywizacji zawodowej. Skuteczność stosowanych instrumentów rynku pracy.

Kwalifikowanie podmiotów i osób do udziału w poszczególnych formach aktywizacji zawodowej odbywało się w oparciu o przepisy prawa, na podstawie uregulowań wewnętrznych sporządzonych przez PUP, oraz – w przypadku projektów finansowanych ze środków unijnych – na podstawie zasad określonych dla projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki¹⁹.

(dowód: akta kontroli str. 300-384)

Opis stanu
faktycznego

2.1. Staże

W latach 2010 – 2012 Urząd kierował bezrobotnych do udziału w stażach, organizowanych przez pracodawców. Ogółem, w kontrolowanym okresie w stażach wzięło udział 5 166 bezrobotnych (2 261 osób w 2010 r., 1 558 w 2011 r., 1 347 w 2012 r.), w tym: 271 osób powyżej 50. roku życia (75 osób w 2010 r., 81 w 2011 r., 115 w 2012 r.).

(dowód: akta kontroli str. 261)

Badaniem szczegółowym objęto 30 losowo wybranych staży osób powyżej 50. roku życia, zakończonych w latach 2010 – 2012²⁰. Przeprowadzona analiza nie wykazała nieprawidłowości przy organizacji staży.

We wszystkich przypadkach kwalifikowanie organizatora stażu było jawne i przejrzyste, oparte na pisemnych procedurach, a wnioski organizatora spełniały warunki formalne określone przez PUP. W przypadku 14 staży finansowanych w ramach programów specjalnych MPiPS stosowano preferencje dla osób powyżej 50 roku życia, ponieważ objęte były programem skierowanym do tej grupy bezrobotnych. W przypadku 16 pozostałych staży finansowanych ze środków unijnych i ze środków Funduszu Pracy nie stosowano preferencji dla osób 50+.

13 organizatorów staży składało deklaracje o przewidywanym zatrudnieniu, z których się wywiązało, w przypadku 10 staży takiej deklaracji organizatorzy nie złożyli. W przypadku kolejnych 7 staży, organizatorzy pomimo złożenia takich deklaracji nie wywiązali się ze złożonych obietnic. Wobec takich organizatorów w PUP stosowano zasadę, że w przypadku ich wystąpienia o kolejne formy pomocy, niewywiązanie się z przedmiotowej deklaracji ma wpływ na ocenę kolejnych złożonych przez nich wniosków.

W przypadku 19 staży (5 finansowanych z FP, 7 z MPiPS oraz 7 ze środków unijnych) złożone przez organizatorów deklaracje o przewidywanym zatrudnieniu uwzględniono w umowach, a w 1 przypadku (finansowanym z FP) w umowie nie ujęto przedmiotowej adnotacji.

¹⁹ „Projekty systemowe powiatowych urzędów pracy w ramach PO KL – wersja od 01.01.2012.”; „Instrukcja do wniosku o dofinansowanie w ramach PO KL – wersja od 01.01.2012.”; „Zasady systemu sprawozdawczości PO KL – wersja od 01.01.2012.”.

²⁰ w tym: 14 finansowanych ze środków Funduszu Pracy, w tym: 7 zakończonych w 2010 r.; 6 w 2011 r. oraz 1 w 2012 r.; 9 finansowanych ze środków unijnych, w tym: 4 zakończonych w 2010 r., 3 w 2011 r. oraz 2 w 2012 r.; 7 finansowanych w ramach środków specjalnych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, wszystkie zakończone w 2012 r.

W przypadku 19 staży (7 sfinansowanych ze środków MPiPS, 7 z FP oraz 5 ze środków unijnych), jednym z kryteriów oceny wniosków była ocena dotychczasowej współpracy pracodawcy z PUP, ze względu na wcześniej już podjętą współpracę. W przypadku pozostałych 11 staży (7 finansowanych z FP oraz 4 ze środków unijnych), ze względu na brak dotychczasowej współpracy z PUP wnioski rozpatrywane były jedynie w oparciu o obowiązujące zasady.

Kwalifikowanie osób do stażu było przejrzyste, jawne, oparte na pisemnych procedurach, a bezrobotni zostali zakwalifikowani do odbycia stażu zgodnie z uregulowaniami wewnętrznymi obowiązującymi w PUP.

Warunki odbywania stażu były zgodne z przepisami art. 53 ustawy o promocji zatrudnienia. W żadnym przypadku czas trwania stażu oraz kwoty stypendium nie przekraczały limitów ustalonych w art. 53 ust. 1, 1a, 6 ww. ustawy.

We wszystkich przypadkach opinia pracodawcy nt. realizowanych zadań przez osobę bezrobotną oraz o jej umiejętnościach praktycznych wynikała z programu i zakresu zadań, które określono w umowie pomiędzy organizatorem stażu, a PUP.

W przypadku 17 stażystów (3 finansowanych ze środków MPiPS, 6 ze środków europejskich oraz 8 z FP) osoby bezrobotne znalazły pracę po odbyciu stażu. 11 osób nie znalazło pracy, natomiast 2 osoby złożyły oświadczenie dobrowolnej rezygnacji z propozycji złożonych przez pracodawców. 16 stażystów z ww. grupy znalazło zatrudnienie u organizatora stażu. Długość czasu zatrudnienia ww. uczestników stażu, wahała się od 20 dni do 14 miesięcy, w tym: na czas określony nie krótszy niż 6 miesięcy – 5 osób (16,7 %), a czas określony nie dłuższy niż 3 miesiące – 2 osoby (6,7 %). Tylko w 1 przypadku zawarto umowę na czas nieokreślony.

Z 10 osobami pracodawcy podpisali umowy o pracę, z 2 osobami umowę o dzieło, z 4 osobami umowę – zlecenia, natomiast 1 osoba podjęła pracę w ramach robót publicznych.

Osoby bezrobotne, które znalazły pracę po zakończeniu stażu podpisywały umowy w okresie od 1 dnia po zakończeniu stażu do 12 miesięcy, w tym 8 osób znalazło zatrudnienie po okresie 3 miesięcy od zakończenia stażu. Żadna z ww. osób nie korzystała po zakończeniu stażu ze środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. 18 spośród ww. osób wyrejestrowało się z PUP, natomiast nie wyrejestrowało się 12 z badanej grupy osób.

Żadna z ww. osób, które znalazły zatrudnienie nie zarejestrowała się ponownie w PUP.

(dowód: akta kontroli str. 385-454)

Badaniem szczegółowym objęto również 5 podmiotów, które zorganizowały najwięcej staży - dla 302 osób łącznie. Spośród 302 stażystów zatrudnienie znalazło 175 osób (57,9 %).

U organizatora stażu zatrudnienie znalazło 59 osób (19,5 % ogólnej liczby osób, które odbyły staż i 33,7 % liczby osób, które po ukończeniu stażu znalazły zatrudnienie). Spośród tych osób, które znalazły zatrudnienie, jedynie 4 podpisały umowę o pracę na czas nieokreślony (2,3 % ogółu zatrudnionych oraz 1,3 % w stosunku do wszystkich uczestników stażu). Na umowę o pracę na czas określony nie krótszy niż 6 miesięcy zatrudniono 28 osób (co stanowi 16,0 % ogółu zatrudnionych oraz 9,3 % w stosunku do wszystkich uczestników stażu).

Ilość osób zatrudnionych na umowy cywilno – prawne na czas nie dłuższy niż 6 miesięcy wyniosła 139 osób (79,4 % ogółu zatrudnionych). 114 osób znalazło zatrudnienie w okresie pierwszych trzech miesięcy od zakończenia stażu (co stanowi 65,1 % ogółu zatrudnionych oraz 37,7 % w stosunku do wszystkich uczestników stażu), natomiast 61 osób znalazło zatrudnienie w kolejnych miesiącach od zakończenia stażu (34,8 % ogółu zatrudnionych oraz 20,2 % w stosunku do wszystkich uczestników stażu). 36 osób po zakończeniu stażu nadal korzystało ze środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu (11,9 % ogółu osób, które ukończyły staż).

Spośród uczestników stażu 233 osoby wyrejestrowały się z ewidencji osób bezrobotnych, co stanowi 77,1 % ogółu biorących udział w stażu, a 107 po ukończeniu stażu ponownie zarejestrowało się w ewidencji PUP, co stanowiło 35,4 % ogółu biorących udział w stażu.

(dowód: akta kontroli str. 452-454)

2.2. Szkolenia.

W latach 2010 – 2012 PUP kierował osoby bezrobotne do odbycia szkoleń, których celem było lepsze przygotowanie ww. osób pod kątem wymagań rynku pracy. Ogółem, w kontrolowanym okresie w szkoleniach uczestniczyło 3 201 osób (1 742 osoby w 2010 r., 603 w 2011 r., 856 w 2012 r.), w tym: 596 osób powyżej 50. roku życia (230 osób w 2010 r., 130 osób w 2011 r., 236 w 2012 r.).

(dowód: akta kontroli str. 261, 455-468)

Badanie przeprowadzono na podstawie analizy 6 losowo wybranych szkoleń finansowanych ze środków Funduszu Pracy (2), środków unijnych (2) oraz ze środków specjalnych MPiPS, w których uczestniczyło 60 osób powyżej 50. roku życia, które zakończono w latach 2010 – 2012.

Przeprowadzona analiza wykazała, że potrzeby dotyczące szkoleń finansowanych ze środków programu specjalnego MPiPS zdiagnozowano na podstawie analizy sytuacji na lokalnym rynku pracy, biorąc pod uwagę rozwój przedsiębiorczości w regionie. Szkolenia finansowane z FP i środków Unii Europejskiej zostały ujęte w planie szkoleń grupowych na 2010 i 2011 na podstawie analiz list zawodów i specjalności z uwzględnieniem umiejętności, na jakie istniało zapotrzebowanie na częstochowskim rynku pracy, analizy efektywności szkoleń osób bezrobotnych, analizy ofert pracy dostępnych w PUP, wskazań osób bezrobotnych w ankietach odnośnie potrzeb szkoleniowych. Plany wszystkich szkoleń upowszechniono, zgodnie z art. 40 ust. 2a ustawy o promocji zatrudnienia. W żadnym przypadku nie stwierdzono by plany szkoleń wymagały aktualizacji, ponieważ dodatkowe działania aktywizujące osoby bezrobotne z uwzględnieniem ich potrzeb, były podejmowane w ramach środków z rezerwy MPiPS oraz z oszczędności powstałych w wyniku przeprowadzonych procedur przetargowych. W żadnym przypadku PUP nie wymagał od instytucji szkoleniowej podjęcia działań wspomagających zatrudnienie uczestników kursów, a instytucja nie składała takich deklaracji. Jak wyjaśniła Kierownik Działu Pośrednictwa Zawodowego i Szkoleń PUP, artykuł 41 ust. 9 ustawy o promocji zatrudnienia co prawda przewiduje przyznanie instytucji szkolącej 50 % kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę za każdego bezrobotnego, który wskutek działań tej instytucji podjął zatrudnienie, to jednak konstrukcja tego przepisu nie determinuje urzędów pracy do stosowania tego typu zapisów w umowach. Dlatego PUP z uwagi na ograniczone środki finansowe oraz duże zainteresowanie bezrobotnych usługami szkolenia odstąpił od stosowania

powyższych zapisów, co jest zgodne z zasadą racjonalności wydatkowania środków publicznych.

Instytucje szkoleniowe wyłoniono zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo Zamówień Publicznych²¹.

Pomiędzy PUP, a instytucją szkolącą podpisywane były stosowne umowy. W umowach tych zamawiający zastrzegł sobie prawo do kontroli prawidłowości realizacji zamówienia oraz wizytacji zajęć edukacyjnych w trakcie trwania szkolenia bez wcześniejszego uprzedzenia wykonawcy, a także badania opinii uczestników szkolenia oraz analizę dokumentów przedstawionych przez instytucję szkoleniową.

Do udziału w szkoleniach finansowanych z programów specjalnych MPiPS, zakwalifikowano osoby, które złożyły kwestionariusz osobowy i opis planowanej działalności gospodarczej oraz uzyskały pozytywną opinię z przeprowadzonej rozmowy doradczej. Ostatnim etapem udziału w projekcie było przyznanie zakwalifikowanym osobom jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. W przypadku szkoleń finansowanych ze środków unijnych oraz środków FP rekrutacja na szkolenia grupowe odbywała się w oparciu o kryteria, w związku z którymi preferowano osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy, nie korzystające w ciągu ostatnich 3 lat z form aktywizacji zawodowej finansowanej przez PUP oraz osoby, które przedłożyły uprawdopodobnienie zatrudnienia po ukończeniu szkolenia, zarejestrowane w PUP od co najmniej 3 miesięcy, a także osoby, które zawarły kontrakt indywidualnego planu działania.

Szkolenia zrealizowano zgodnie z programem i na zasadach określonych w umowie, a osobami szkolącymi były osoby wskazane w ofercie przetargowej i umowie, posiadające odpowiednie kwalifikacje zawodowe.

We wszystkich przypadkach PUP oceniał wyniki szkolenia na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród uczestników szkolenia po jego zakończeniu.

Efektywność szkolenia mierzono zgodnie z wytycznymi zawartymi w rozporządzeniu w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług na rynku pracy, tj. pod kątem podjęcia zatrudnienia w trakcie szkolenia oraz w okresie 3 miesięcy od jego ukończenia. Na 60 przeszkolonych osób 50+ zatrudnienie znalazło 39 (65,0 %), w tym 32, tj. 53,3 % osoby przeszkolono w ramach projektu pn. „Kierunek biznes” oraz programu „Bądź swoim szefem”. Z tej grupy bezrobotnych, w wyniku przyznanych środków w ramach obu projektów, samozatrudnienie podjęło 27 przeszkolonych osób, tj. 45 % (1 osoba zmarła po szkoleniu, 1 rozchorowała się i nie ukończyła szkolenia, 1 osoba uzyskała prawo do renty, 1 osoba zrezygnowała z przyczyn niezależnych od siebie, 1 osoba nie zgłosiła się w wyznaczonym terminie). W przypadku jednego szkolenia (program socjalny MPiPS „Kierunek biznes”) mierniki osiągnięcia celu, zawarte były w samym programie specjalnym, dlatego w umowach szkoleniowych nie widniał taki zapis. W pozostałych 5 umowach określano mierniki osiągnięcia celów. PUP każdorazowo analizował przebieg i skuteczność szkoleń w celu usprawnienia dalszych działań i zmierzył ich skuteczność i efektywność, uwzględniając zatrudnienie lub samozatrudnienie przeszkolonych osób.

²¹ Dz. U. z 2010 r., Nr 113, poz. 759, ze zm.

Wszystkie zadania realizowane w ramach prowadzonych szkoleń PUP rozliczał w ustalonym terminie, w formie wymaganej postanowieniami umów.

Osoby do udziału w szkoleniach kwalifikowano w oparciu o pisemne procedury naboru, które upubliczniono na stronie internetowej oraz na tablicach informacyjnych w siedzibie PUP.

Na 579 osób ubiegających się o udział w szkoleniach, zakwalifikowana grupa osób powyżej 50 roku życia liczyła 60 osób. PUP nie potrafił wykazać liczby osób ubiegających się o udział w szkoleniach powyżej 50. roku życia, z powodu braku danych dotyczących wieku we wnioskach składanych w 2010 r.

We wszystkich przypadkach bezrobotni zostali zakwalifikowani do odbycia szkoleń zgodnie z uregulowaniami wewnętrznymi obowiązującymi w PUP.

Na 60 osób 50+ biorących udział w szkoleniach, 37 objęto indywidualnym planem działania. W stosunku do pozostałych 23 osób nie zastosowano indywidualnego planu działania ze względu na krótki czas pozostawania w ewidencji PUP (poniżej 6 miesięcy) zgodnie z art. 34a ust. 1-4 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W każdym przypadku informacja o zamiarze korzystania ze szkolenia przez osobę bezrobotną była wprowadzana do bazy danych, podczas wizyty u pośrednika pracy, w czasie naboru na szkolenie. Czas oczekiwania na rozpoczęcie szkolenia wahał się od 3 tygodni do 1 miesiąca.

Od bezrobotnych nie egzekwowano zwrotu kosztów szkolenia. W żadnym przypadku bezrobotnego nie pozbawiono również prawa do zasiłku.

W przypadku 30 osób przyszłe zatrudnienie miało związek z tematyką szkolenia. W tej grupie znalazło się również 27 bezrobotnych, którzy rozpoczęli własną działalność gospodarczą po udziale w programach „Kierunek biznes” oraz „Bądź swoim szefem”.

Po zakończeniu szkoleń, 39 (65,0 %) bezrobotnych znalazło zatrudnienie, w tym: 28 osób (46,7 %) rozpoczęło działalność gospodarczą (27 osób z projektów, 1 osoba po kursie kierowcy wózka jezdniowego), którą prowadzili min. 12 miesięcy od daty zarejestrowania, 4 osoby (6,7 %) podjęły pracę na podstawie umów czasowych, zawartych na min. 6 miesięcy, 1 (1,7 %) osoba poniżej 6 miesięcy, 6 osób (10,0 %) podjęło pracę na podstawie umów cywilno - prawnych na okres krótszy niż 6 miesięcy.

Po trzech miesiącach od zakończenia szkolenia 8 osób (13,3 %) podjęło pracę. Wszystkie te osoby do czasu podjęcia zatrudnienia korzystały z usług pośrednictwa zatrudnienia.

PUP posiadał informacje o okresie i formie zatrudnienia wszystkich osób, które brały udział w szkoleniach. Sześć osób uczestniczących w szkoleniach, które po zatrudnieniu wyrejestrowały się z PUP, ponownie zostały zarejestrowane jako osoby bezrobotne, po utracie pracy.

Przeprowadzona analiza nie wykazała nieprawidłowości w zakresie organizacji szkoleń.

(dowód: akta kontroli str. 455-555)

2.3. Przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej.

Urząd w latach 2010 – 2012 przyznawał osobom bezrobotnym środki na podjęcie działalności gospodarczej. Ogółem, w kontrolowanym okresie przyznano takie środki 1 549 osobom (876 osobom w 2010 r., 332 w 2011 r., 341 w 2012 r.), w tym: 151 osobom powyżej 50. roku życia (77 osobom w 2010 r., 43 w 2011 r., 31 w 2012 r.).

(dowód: akta kontroli str.261, 556-639)

Badanie szczegółowe przeprowadzono na podstawie analizy dokumentacji 30 losowo wybranych bezrobotnych powyżej 50 roku życia, którzy otrzymali jednorazową pomoc na podjęcie działalności gospodarczej, w tym 12 bezrobotnych w roku 2010 oraz 18 w roku 2011 (ze środków Funduszu Pracy, środków unijnych oraz ze środków specjalnych MPiPS).

We wszystkich przypadkach osoby zakwalifikowano w oparciu o pisemne procedury, jednolite i obiektywne kryteria, w sposób jawny i przejrzysty.

20 osób zakwalifikowano w ramach dofinansowania ze środków FP i środków unijnych, nie stosując w ramach naboru preferencji dla osób bezrobotnych 50+. W przypadku 10 pozostałych osób (realizacja zadania finansowanego ze środków specjalnych MPiPS) program skierowany był do osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym dla osób 50+.

We wszystkich przypadkach środki przyznawano zgodnie z uregulowaniami wewnętrznymi, w oparciu o przepisy prawa i zgodnie z wymogami PO KL. W żadnym z badanych przypadków nie doszło do sytuacji, w której zabrakłoby środków na realizację wniosku.

Przyznanie środków uzależniono od przygotowania biznes planu. Ponadto, w przypadku 10 wniosków finansowanych ze środków specjalnych MPiPS konieczny był udział bezrobotnego w szkoleniu.

W 5 na 30 przypadków bezrobotni nie posiadali potwierdzenia przygotowania do prowadzenia działalności gospodarczej lecz nie zachodziła taka konieczność.

We wszystkich przypadkach środki przyznano na podstawie umowy, w tym: w 7 przypadkach przyznanie środków wynikało z indywidualnego planu działania (a w 23 przypadkach – nie).

W 27 umowach uwzględniono w całości deklaracje bezrobotnych zawarte we wniosku. W 3 przypadkach nie uwzględniono w umowach części planowanych zakupów, jako nieadekwatnych do planowanej działalności gospodarczej. W takich przypadkach środki zostały zmniejszone przez PUP o właściwą kwotę. W żadnym z badanych przypadków nie zachodziła konieczność egzekwowania zwrotu przyznanych środków ze względu na wywiązanie się bezrobotnych z wymogu 12 – miesięcznego okresu prowadzenia działalności gospodarczej.

PUP zapewnił zabezpieczenie udzielonych środków poprzez poręczenie cywilne. Bezrobotni rozpoczęli terminowo działalność gospodarczą. W każdym przypadku poniesione wydatki ze środków publicznych były adekwatne do celów, a zakupione wyposażenie pozostawało w ścisłym związku z prowadzoną działalnością. W 8 przypadkach wniesiono wkład własny w zadeklarowanej wysokości. W pozostałych 22 przypadkach wkład własny nie podlegał rozliczeniu.

Przeprowadzona analiza nie wykazała nieprawidłowości dot. przyznawania jednorazowych środków na działalność gospodarczą.

(dowód: akta kontroli str. 556-639)

Analiza realizacji deklaracji złożonych przez ww. osoby bezrobotne 50+, którzy jako przedsiębiorcy, otrzymali przedmiotową dotację, przeprowadzona na podstawie dokumentacji dostępnej w Urzędzie, a także informacji zasięgniętej we właściwym Urzędzie Skarbowym, wykazała, że:

- w pierwszym roku działalności:

Spośród 30 przedsiębiorców 29 osób nie zrealizowało deklarowanego przychodu. Łącznie zadeklarowano przychody w wys. 3 116 895 zł²², a zrealizowano w wys. 1 169 300,10 zł. W przypadku 1 osoby obie instytucje nie posiadały danych na ten temat. Dochodu na zadeklarowanym poziomie nie zrealizowało 20 osób (łącznie zadeklarowano dochody w wys. 1 169 776,41 zł, a zrealizowano w wys. 95 680,84 zł), a w przypadku 10 urzędów nie dysponowały danymi na ten temat.

W przypadku 23 urzędów nie posiadały wiedzy na temat tego, w którym miesiącu uzyskano pierwszy przychód, natomiast w przypadku pozostałych 7 osób taką wiedzę dysponowały. Z ww. grupy przedsiębiorców na koniec 1 roku prowadzonej działalności gospodarczej 9 wykazało zysk, a 8 stratę.

- w drugim roku działalności:

Deklaracji o wysokości planowanych przychodów i dochodów w drugim roku działalności nie wymagano. Łącznie przychody zrealizowano w wys. 2 431 642,41 zł, natomiast dochody w wysokości 237 060,91 zł. W przypadku 17 osób urzędy nie dysponowały wiedzą na temat wysokości uzyskanych dochodów, w tym: w przypadku 5 osób dane dotyczące prowadzonej działalności gospodarczej będą wynikały z zeznań podatkowych za rok 2013. Z ww. grupy przedsiębiorców na koniec 2 roku prowadzenia działalności gospodarczej 10 wykazało zysk, natomiast 3 wykazało stratę.

16 osób do dnia zakończenia czynności kontrolnych nadal prowadziło działalność gospodarczą, a 9 osób zakończyło działalność (5 osób ją zawiesiło).

(dowód: akta kontroli str. 628-639)

2.4. Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy.

W latach 2010 – 2012 PUP refundował przedsiębiorcom zatrudniającym bezrobotnych koszty związane z wyposażeniem lub doposażeniem tworzonych dla nich miejsc pracy. Ogółem, w kontrolowanym okresie przedmiotową formą aktywizacji objęto 1 800 osób (932 w 2010 r., 445 w 2011 r., 423 w 2012 r.), w tym: 251 osób powyżej 50. roku życia (110 osób w 2010 r., 48 w 2011 r., 93 w 2012 r.).

(dowód: akta kontroli str. 261, 640-771)

Badanie szczegółowe przeprowadzono na podstawie analizy dokumentacji dotyczącej 21 losowo wybranych przedsiębiorców, którzy otrzymali ww. środki w ramach dofinansowania FP i zatrudnili osoby bezrobotne 50+.

²² W biznesplanie wymagano od beneficjentów deklaracji wysokości przychodów i dochodów po 12 miesiącach od daty rozpoczęcia działalności gospodarczej.

We wszystkich przypadkach w sposób przejrzysty i jawny zakwalifikowano osoby bezrobotne do udzielenia im pomocy w tej formie.

Refundacji środków do dnia 31 lipca 2011 r. dokonano na podstawie przepisów Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 kwietnia 2009 r. w sprawie dokonywania refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej²³.

W każdym przypadku zakupione wyposażenie w ramach zrefundowanych środków pozostawało w ścisłym związku z przedmiotowym stanowiskiem pracy. Umowy zawarto na okres 24 miesięcy, na utrzymanie stanowiska pracy i zatrudnienie bezrobotnego.

Pracodawcy zrealizowali deklarację dotyczącą wysokości płacy na stanowisku i czasu zatrudnienia. W żadnym przypadku wkład własny nie podlegał rozliczeniu.

PUP każdorazowo zabezpieczał ewentualny zwrot środków w postaci aktu notarialnego o poddaniu się egzekucji przez pracodawcę.

W 10 na 21 przypadków osoba bezrobotna zatrudniona przez pracodawcę, po zakończeniu 24 miesięcznego okresu zatrudnienia, kontynuowała pracę u tego samego pracodawcy. W przypadku 8 osób nie kontynuowano zatrudnienia, a w przypadku 3 osób PUP nie posiadał informacji o dalszym zatrudnieniu.

Przeprowadzona analiza nie wykazała nieprawidłowości dot. refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy.

(dowód: akta kontroli str. 640-771)

2.5. Prace interwencyjne i roboty publiczne.

W latach 2010 – 2012 Urząd kierował osoby bezrobotne do prac interwencyjnych i robót publicznych. Ogółem, w kontrolowanym okresie do prac interwencyjnych skierowano 549 osób (172 osoby w 2010 r., 232 w 2011 r., 145 w 2012 r.), w tym: 168 osób powyżej 50. roku życia (46 w 2010 r., 46 w 2011 r., 76 w 2012 r.). W tym samym okresie PUP kierował również bezrobotnych do robót publicznych, ogółem – 1 294 osoby (800 w 2010 r., 214 w 2011 r., 280 w 2012 r.), w tym: 585 osób powyżej 50. roku życia (347 w 2010 r., 93 w 2011 r., 145 w 2012 r.).

(dowód: akta kontroli str. 261, 772-863)

Badaniem szczegółowym objęto działania 15 losowo wybranych organizatorów prac interwencyjnych i robót publicznych, którzy zatrudnili najwięcej bezrobotnych powyżej 50 roku życia (8 organizatorów dofinansowano z FP oraz 7 ze środków specjalnych MPiPS²⁴) oraz zatrudnionych przez nich 15 bezrobotnych.

²³ Dz.U. Nr 62, poz.512 ze zm., które utraciło moc z dniem 31 lipca 2011 r.

²⁴ W latach 2010 – 2012 PUP nie uczestniczył w programach, finansujących taką pomoc ze środków unijnych

Ustalono, że we wszystkich przypadkach kwalifikowanie było przejrzyste i jawne, oparte na pisemnych procedurach, a wnioski organizatorów prac spełniały warunki formalne określone przez PUP.

Przy kwalifikacji 8 organizatorów, którzy brali udział w programach finansowanych z FP nie stosowano specjalnych preferencji dla osób powyżej 50 roku życia. W przypadku 7 organizatorów, biorących udział w programach finansowanych z programów specjalnych MPiPS stosowano takie preferencje (program specjalny „Kierunek praca”).

W 8 umowach podpisanych z organizatorami uwzględniono deklaracje przedsiębiorców o przewidywanym zatrudnieniu osób bezrobotnych. Przedsiębiorcy wywiązali się z tych deklaracji. W pozostałych 7 przypadkach brak było takich deklaracji.

W 7 przypadkach niezłożenia przez organizatorów deklaracji dot. zatrudnienia osób bezrobotnych, ewentualnie niedotrzymanie umowy miało być brane pod uwagę przy rozpatrywaniu kolejnych wniosków.

We wszystkich przypadkach zachowano wymogi określone w Rozporządzeniu MPiPS z dnia 7 stycznia 2009 r. w sprawie organizacji prac interwencyjnych i robót publicznych²⁵, a przy kwalifikowaniu osób do robót publicznych i prac interwencyjnych wzięto pod uwagę ich wiek i rodzaj uprzednio wykonywanej pracy.

Kwoty przyznanej refundacji nie przekroczyły limitów określonych w art. 52 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia, tj. kwoty połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę i składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanego wynagrodzenia za każdą osobę bezrobotną.

Dwunastu bezrobotnych skierowano do prac interwencyjnych i robót publicznych 1 raz, a 3 osoby po 2 razy. Dwóch bezrobotnych skierowano 2 razy do tego samego pracodawcy.

Zadania realizowane w trakcie przedmiotowych robót i prac wpłynęły na zwiększenie umiejętności i przygotowania bezrobotnego.

Dziesięć osób (66,7 %), spośród analizowanej grupy, po zakończeniu przedmiotowych prac i robót nie znalazło zatrudnienia, natomiast 5 (33,3 %) osób podjęło pracę. Żadna z ww. osób nie znalazła stałego zatrudnienia (1 osoba znalazła zatrudnienie na 1 rok).

W 5 przypadkach osoby bezrobotne (33,3 %) znalazły zatrudnienie u organizatorów prac interwencyjnych lub robót publicznych. Osoby te zatrudniono od dnia następnego po zakończeniu umów. Z 3 osobami (20 %) umowy o pracę podpisano na okres 3 miesiące, w 1 przypadku (6,7 %) umowę taką zawarto na 1,5 miesiąca, a w 1 przypadku (6,7 %) na okres 1 roku. W 6 przypadkach (40,0 %) osoby bezrobotne po zakończeniu prac i robót nadal korzystały ze środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, natomiast w pozostałych 9 przypadkach – nie (60,0 %).

13 osób (86,7 %) z ww. grupy po zakończeniu prac i robót, lub po zakończeniu okresu zatrudnienia, ponownie zarejestrowało się w PUP jako osoby poszukujące pracy.

²⁵ .Dz.U. Nr 5, poz.25.

(dowód: akta kontroli str. 772-863)

Dyrektor PUP odnosząc się do problemu wpływu realizacji wykonywanych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych na zwiększenie umiejętności zawodowych osób bezrobotnych wyjaśniła, że: [...] *Nabywanie umiejętności do wykonywania konkretnego zawodu odbywa się poprzez praktyczne wykonywanie zadań na danym stanowisku pracy i wpływa na zdobywanie przez osoby bezrobotne doświadczenia zawodowego, które trwale wpisuje się w dorobek zawodowy osób zatrudnionych i często jest niezbędne do znalezienia zatrudnienia w przyszłości. Zatrudnione osoby z ww. grup zawodowych nabyły przede wszystkim umiejętność przestrzegania czasu pracy i jego efektywnego wykorzystywania, sumiennego, starannego i terminowego wykonywania powierzonej pracy, przestrzegania regulaminu pracy oraz przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy. [...] Oprócz umiejętności uniwersalnych o znaczeniu zawodowym każda z 15-tu zaktywizowanych osób miała możliwość nabycia kompetencji społecznych w miejscu pracy warunkujących efektywność funkcjonowania w sytuacjach społecznych w innych miejscach pracy. Podjęcie pracy nawet krótkookresowej przyczyniło się do wzrostu umiejętności analizowanej grupy osób, niezbędnych do radzenia sobie w rzeczywistych sytuacjach zawodowych.*

(dowód: akta kontroli str. 888-935)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁶, wnosi o:

1. Przedstawianie bezrobotnym powyżej 50 roku życia propozycji zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, stażu, szkolenia, odbycia przygotowania zawodowego dorosłych lub zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych, w okresie do 6 miesięcy od dnia ich rejestracji.
2. Podjęcie działań celem spełnienia w PUP standardów zatrudnienia w grupie specjalistów ds. rozwoju zawodowego, zgodnie wymogami rozporządzenia w/s prowadzenia usług rynku pracy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

²⁶ Dz.U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 30 lipca 2013 r.

Kontroler
Artur Warzocha
Gł. specjalista k. p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach
Dyrektor
Piotr Miklis

.....
Podpis

.....
Podpis